

6. Сич Т. Стан соціально-психологічного клімату в колективі / Сич Тетяна // Матеріали VIII Регіональної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених та студентів «Маркетингові технології підприємств в сучасному науково-технічному середовищі», 20 грудня 2017 року. — Т. : ТНТУ, 2017. — С. 95–96.
7. Хоронжий А. Г. Соціальне управління: навчальний посібник / А.Г. Хоронжий. – Львів: Магнолія 2006. - 2010. – 290 с.
8. Шакуров Р. Х. Социально-психологические основы управления: руководитель и педагогический коллектив / Р.Х. Шакуров. - Москва: Просвещение, 1990. - 208 с.

О. Нечипорук,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – доцент М.Вацьо

ВПЛИВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Постановка проблеми. Обов'язковий елемент духовного багатства особистості - здатність сприймати й перетворювати дійсність за законами краси. Неможливий різнобічний гармонійний розвиток без естетичної вихованості, сформованості естетичних смаків, почуттів, художніх здібностей. Тому дуже важливо відтоді, як людина починає сприймати навколишній світ, відкрити для неї всі прояви прекрасного, навчити бачити, відчувати й розуміти красу.

Старший дошкільний вік - сінзетивний період для формування музичних здібностей. В цей віковий період збагачується емоційно-чуттєва сфера дитини, розвивається сприймання й розуміння прекрасного в мистецтві, природі, взаєминах людей, формується її естетичне ставлення до життя. Естетичне виховання набуває особливого ціннісного змісту у педагогічному процесі закладу дошкільної освіти. Завдання вихователів – використовувати якомога більше засобів для формування художньо-естетичної компетентності старших дошкільників.

Аналіз попередніх досліджень. Наукові праці А. Богуш, І. Большакової, І. Казмерчук, Ю. Клокової, С. Костюк, Н. Лисенко, С. Матвієнко, Т. Пагути, М. Федорової, А. Шевчук присвячені проблемі естетичного виховання, удосконалення його змісту, а також пошуку педагогічних технологій, цілеспрямованих на формування художньо-естетичної компетентності дітей дошкільного віку. Усі вони розглядають естетичне виховання дошкільників як системну діяльність, спрямовану на розвиток умінь сприймати й оцінювати

явища навколишньої дійсності за законами краси; збагачувати у процесі їх сприймання свій внутрішній світ, творити красу у соціальному і природному довкіллі, примножувати її результатами власної естетично значущої діяльності [5, с. 36].

«У дошкільному віці естетичне сприймання має специфічний характер, обумовлений віковими особливостями, і вирізняється емоційною безпосередністю, підвищеним інтересом до довкілля, живим відгуком при зустрічі з прекрасним та дивовижним, а також намаганням надати йому естетичну оцінку» – зазначає С. Матвієнко [4, с.72].

«У мистецькій або художній активності, спрямованій на творчу взаємодію з навколишнім середовищем та іншими людьми, проявляються елементи особистісної естетичної культури дитини» – підкреслює А. Шевчук [6, с. 15].

Мета статті. Дослідити особливості естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку та виділити музичне мистецтво, як один з основних засобів естетичного виховання дошкільників.

Виклад основного матеріалу. У дітей старшого дошкільного віку є всі необхідні передумови для формування елементарної художньо-естетичної компетентності. Вони ознайомлюються з різними видами мистецтва (музичного, образотворчого, літературного, театрального). Старші дошкільники здатні виражати свої почуття у різних видах мистецької діяльності, емоційно відгукуватися на прояви естетичного у житті й мистецтві. У дошкільників усе більш увиразнюються основи естетичного смаку (чуття лінії, форми, ритму, кольору).

Дитина володіє окремими вродженими рисами, що сприяють формуванню естетичних здібностей: безпосередністю, емоційністю, щирістю, відкритістю до світу, багатою уявою, фантазією. Усім своїм єством вона прагне до естетичного самовираження. У дитинстві естетичні здібності розвиваються в міру збільшення естетичних потреб. Поступово виокремлюється духовна потреба в естетичних переживаннях. Педагогам слід розвивати її разом із формуванням здібностей до естетичної діяльності. Така «естетична зустріч» здібностей із потребами максимально сприяє розвитку творчості й виробленню художньо-естетичного смаку дитини [3, с. 267].

Під художньо-естетичним розвитком дошкільника розуміємо процес постійних якісних змін у ставленні до дійсності й мистецтва як результат цілеспрямованих педагогічних впливів закладу дошкільної освіти, сім'ї та інших соціальних інститутів, що здійснюється через навчання, виховання й самовиховання. Уведення дитини до світу краси й гармонії є важливим

завданням естетичного виховання. Як відомо, краса невіддільна від доброти, облагороджуючи життя, надихаючи людину у всіх її справах. Дорослий допомагає дитині знайти, відчувати і зрозуміти красу поезії, музики, живопису, а через мистецтво – глибше осягнути все її довкілля: природу, предмети, взаємини, а також працю, духовні надбання [5, с. 37].

Серед предметів естетичного циклу музика найбільше стимулює до творчої діяльності, сприяє формуванню пізнавальних та емоційно-мотиваційних функцій, розвитку творчого мислення, здібностей, комунікативності, а також позитивних якостей характеру: систематичності, працьовитості, наполегливості у досягненні мети. Музика є мовою серця, найніжніших почуттів, світу емоцій людини. Вона дає людині поштовх для внутрішнього переживання і уяви. Це внутрішнє відчуття та переживання викликає бажання передавати музику в дії, міміці, жестах, рухах, співі, грі, створювати нові художні образи.

Музика, особливо спів, поліпшує мовлення дітей. Співаючи, діти змушені протяжно вимовляти слова, що формує чітку вимову, сприяє правильному засвоєнню слів. Крім того, слова в пісні підпорядковані певному ритму, що також допомагає вимові важких звуків і складів. Тому музичне виховання є могутнім засобом, який сприяє всебічному і гармонійному розвитку особистості.

Старший дошкільник емоційно й захоплено слухає музику; визначає загальний настрій і характер музичного твору; асоціює певний музичний образ із власним світосприйняттям. У цей період у значної більшості дітей розвиваються музичні здібності, зростає здатність індивідуально інтерпретувати, виникає бажання навчитися гри на музичних інструментах. Дошкільник цілісно характеризує музичний твір; розрізняє властивості звуку, окремі засоби виразності; диференціює різні жанри музичного мистецтва, поєднує його з танцювальними рухами; складає про почуті мелодії казки, коротенькі оповідання, вірші.

Батькам і педагогам необхідно виважено ставитися до вибору дитиною бажаних для прослуховування музичних творів, пропонувати їй увазі не лише легку, ритмічну дорослу музику, а й класичну та дитячу. Дорослим слід вправляти дошкільника у визначенні жанру музичного твору, називанні інструмента, на якому він виконується; відгадуванні п'єс, включених до музичної вікторини. Доцільно широко використовувати музику в аудіо- та відеозаписах; організовувати перегляд доступних дітям за змістом оперних і балетних вистав, відвідування концертів, музеїв [1, с.233]

У різних сферах життєдіяльності дорослі використовують високохудожню музику з яскравими образами, різними настроями, під яку можна по-різному відтворювати ходьбу, біг, стрибки, рухи рук тощо. Потрібно використовувати музично-рухову імпровізацію в сюжетних етюдах задля стимулювання індивідуальних творчих проявів дитини [5, с. 38].

Музика має активізувати фантазію дитини, спрямувати, спонукати до творчого використання виразних рухів. Різні музичні твори викликають у дітей емоційні переживання, породжують певні настрої, під впливом яких рухи набувають відповідного характеру. Музика розвиває естетичні властивості особистості дитини. Співпереживання дитиною відчуттів, виражених у музиці, – шлях до формування її моральності. Звертаючись до відчуттів дитини, музика впливає на них сильніше, ніж домовленості або вказівки [2, с. 138].

У дітей старшого дошкільного віку завдяки музиці підвищується рухова активність дітей. Вправи з музичним супроводом сприяють формуванню постави, узгодженості та координації рухів. Музика надає рухам чіткості, особливої виразності, ритмічності.

Завдання естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку вимагає до будь-якого музичного твору, хай найпростішого, відношення як до витвору мистецтва. Тому кожна пісня, танець мають виконуватися виразно, емоційно, викликати у дітей радість.

Висновки. Отже, обов'язкова умова виховання всебічно і гармонійно розвиненої особистості - формування естетичних смаків і ідеалів. Важливе завдання, яке необхідно здійснити педагогу в процесі виховання дітей старшого дошкільного віку – використання музичного мистецтва для поглиблення вражень дитинства.

Література

1. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан, Л.М. Возна, О.Л. Максименко та ін. – Тернопіль: Мандрівець, 2017. – 256 с., 233 – 234
2. Інспекторова Т. Особливості естетичного виховання дошкільників засобами музики/ Т. Інспекторова // // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. - 2009. - Ч. 2. - С. 133-138
3. Клокова Ю. Формування художньо- естетичного смаку в дошкільників / Ю. Клокова //Вісник Інституту розвитку дитини (додаток):методичні та практичні матеріали. – Вип. 2. – Київ, 2011. – С. 265 – 268
4. Матвієнко С.І. Художня праця та основи дизайну: навч. посіб. / С.І. Матвієнко. – Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – 201 с.
5. Паласевич І. Засоби формування художньо-естетичної компетентності старших дошкільників / І. Паласевич // Молодь і ринок – №10 (165) – 2018 – С. 35-40
6. Шевчук А. Дитина у світі культури: орієнтири до освітньої лінії / А. Шевчук // Дошкільне виховання. – 2012. – № 9 . – С. 15 – 21